

Одлука Комисије
од 9. новембра 2006. године
која допуњује анекс Регулative (ЕЗ) бр. 1228/2003 о условима за приступ мрежи за
прекограничну размену електричне енергије

(текст од значаја за ЕЕП)

(2006/770/ЕС)

КОМИСИЈА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ,

Имајући у виду Уговор о оснивању Европске заједнице,

Имајући у виду Регулative (ЕЗ) бр. 1228/2003 о условима приступа мрежи за прекограничну размену електричне енергије (1) коју су 26. јуна 2003. донели Европски парламент и Савет, а нарочито члан 8(4) Регулative,

С обзиром на то да:

(1) Регулative (ЕЗ) бр. 1228/2003 предвиђа смернице о управљању и распоређивању расположивог трансферног интерконективног капацитета између националних система.

(2) је потребно ефикасне методе управљања загушењем увести у ове смернице за прекограничне електроенергетске интерконективне капацитете како би се осигурао успешан приступ преносним системима у сврху прекограничних трансакција.

(3) су мере предвиђене овом Одлуком у складу са мишљењем Одбора из члана 13(2) Регулative (ЕЗ) бр. 1228/2003.

ЈЕ ОДЛУЧИЛА СЛЕДЕЋЕ:

Члан 1.

Анекс Регулative (ЕЗ) бр. 1228/2003 се замењује Анексом ове Одлуке.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу на дванаести дан након њеног објављивања у *Службеном гласнику Европске Уније*.

Брисел, 9. новембар 2006.

За Комисију

Andris PEIBALGS

Члан Комисије

---

¹ СГ Л 176, 15.7.2003, стр.1.

АНЕКС

Смернице о управљању и распоређивању расположивог трансферног капацитета интерконекција између националних система

1 Опште одредбе

- 1.1 ОПС треба да настоји да прихвати све комерцијалне трансакције, укључујући и оне у вези са прекограничном трговином.
- 1.2 Када не постоји загушење, такође ни приступ интерконекцијама не треба да буде ограничен. Где је такво стање уобичајено не мора да постоји стални општа алокациона процедура за приступ услузи прекограничног преноса.
- 1.3 Када задате комерцијалне трансакције нису у сагласности са сигурним радом мреже, ОПС треба да смањи загушење у складу са захтевима оперативне сигурности мреже настојећи да пратеће трошкове одржи на економско ефикасном нивоу. Потребно је предвидети куративно диспечирање или размену ако се не могу применити мере са мањим трошковима.
- 1.4 Ако се јави структурално загушење, ОПС незаобилазно примењује одговарајућа унапред дефинисана и усаглашена правила и услове управљања загушењем. Методе управљања загушењима треба да обезбеде сагласност између физичког тока електричне енергије који је повезан са целокупним алоцираним преносним капацитетом са сигурносним нормама мреже.
- 1.5 Усвојене методе за управљање загушењима треба да пруже тржишним учесницима и ОПС-овима ефикасне економске сигнале, да поспеше конкуренцију, као и да буду прикладни за примену на регионалном нивоу и широм заједнице.
- 1.6 У управљању загушењима се може применити мера која није заснована на трансакцији. Посебан захтев за преносну услугу се одбија само у случају да су сви услови у наставку заједно испуњени:
  - (а) инкрементални токови електричне енергије који су резултат прихватања оваквог захтева указују на то да сигуран рад електроенергетског система више није загарантован, и
  - (б) вредност новчаног износа који се везује за захтев у поступку управљања загушењима је нижа од других захтева који се намеравају прихватити за исту услугу и услове.
- 1.7 Приликом одређивања одговарајућих области мреже на које и између којих се примењује систем управљања загушењима, ОПС-ови се воде начелима најмањих трошкова и минимизирања негативног утицаја на Интерно тржиште електричне енергије. ОПС-еви не треба да ограниче интерконективни капацитет да би решили загушење у оквиру сопствене области контроле, осим из претходно наведених разлога као и због оперативне сигурности ⁽¹⁾. Ако се таква ситуација јави, ОПС то треба да опише и јавно

---

¹ Оперативна сигурност значи 'одржати преносни систем у договореном сигурносном оквиру'.

презентује свим корисницима. Таква се ситуација може толерисати само док се не изнађе дугорочно решење. ОПС треба да опише и јавно презентује свим корисницима методологије и пројекте за постизање дугорочних решења.

- 1.8 Приликом балансирања мреже у оквиру контролне области применом оперативних мера у мрежама и поновним диспечирањем, ОПС треба да узме у обзир ефекат ових мера на суседне контролне области.
- 1.9 Потребно је на координисан начин и под безбедним оперативним условима утврдити механизме за унутардневно управљање загушењима интерконективног капацитета најкасније до 1. јануара 2008, да би се максимално искористиле могућности трговине и омогућило прекогранично балансирање.
- 1.10 Национална регулаторна тела редовно процењују методе управљања загушењима, а нарочито обрађају пажњу на усаглашеност са начелима и прописима утврђеним у садашњој регулативи и смерницама, као и са условима самих регулаторних тела установљених на основу ових начела и прописа. Таква процена укључује консултације са свим тржишним учесницима и све предметне студије.

2 Методе управљања загушењем

- 2.1 Методе управљања загушењем треба да се заснивају на тржишту да би омогућиле ефикасну прекограничну трговину. У ту сврху се капацитет алоцира само путем експлицитне (капацитет) или имплицитне (капацитет и енергија) аукције. На једној интерконекцији могу коегзистирати оба метода. За унутардневну трговину се може користити непрестана трговина.
- 2.2 У зависности од услова конкуренције, механизми управљања загушењима морају омогућити како дугорочну тако и краткорочну алокацију капацитета.
- 2.3 Сваки поступак алокације капацитета алоцира прописани део расположивог интерконективног капацитета плус сваки преостали капацитет који претходно није алоциран, као и капацитет ослобођен из претходних алокација.
- 2.4 Како би се омогућила ефективна и ефикасна конкуренција, ОПС оптимизира степен до ког капацитет остаје непрекидан узимајући у обзир обавезе и права надлежног ОПС-а и обавезе и права тржишних учесника. Одмерени део капацитета се може понудити тржишту по смањеном степену непрекидности, али сви тржишни учесници морају у свако доба бити упознати са егзактним условима прекограничног транспорта.
- 2.5 Право приступа за дугорочне и средњорочне алокације треба да буду права непрекидног преносног капацитета. Она у време номинације зависе од начела „искористи или изгуби“ или „искористи или продај“.
- 2.6 ОПС дефинише адекватну структуру алокације капацитет између различитих оквира. То може укључити опцију резервације минималног процента интерконективног капацитета за дневну и унутардневну алокацију. Оваква структура алокације зависи од надлежног регулаторног тела. Приликом израде предлога, ОПС узима у обзир:

(а) карактеристике тржишта,

- (б) услове рада као што су импликације објављених мрежних непроменљивих планова,
- (в) ниво усклађености процента и оквира усвојених за донесене механизме алокације капацитета.
- 2.7 Алокација капацитета не прави разлику између тржишних учесника који желе да користе своје право употребе билатералних уговора снабдевања и оних који користе тендер на берзи. Добија највиша понуда, било имплицитна или експлицитна у датом временском оквиру.
- 2.8 У регионима са развијеним форвард финансијским тржиштима електричне енергије који су се показали успешним, сав интерконективни капацитет се алоцира преко имплицитне аукције.
- 2.9 Осим у случају нових интерконектора који имају корист од изузетка поменутог у члану 7 Регулative, није дозвољено утврђивање најнижих цена у методама алокације капацитета.
- 2.10 У начелу, свим потенцијалним учесницима на тржишту треба да је дозвољено да учествују у процесу алокације без ограничења. Да би се спречило стварање проблема или нагомилавања проблема везаних за потенцијалну злоупотребу доминантне позиције неког тржишног учесника, надлежно регулаторно тело и/или тело за заштиту конкуренције може, тамо где је то потребно, наметнути ограничења у глобалу или за појединачне компаније на рачун доминације на тржишту.
- 2.11 Тржишни учесници тачно номинују своје коришћење капацитета код ОПС-а дефинисањем рока за сваки оквир. Рок треба да буде такав да ОПС могу да прерасподеле неискоришћени капацитет за поновну алокацију у следећем релевантном временском року – укључујући унутардневне сесије.
- 2.12 Капацитетом се на секундарној основи слободно тргује под условом да је ОПС обавештен довољно унапред. Ако ОПС одбије неку секундарну трговину (трансакцију), то се мора јасно и јавно дати до знања свим тржишним учесницима.
- 2.13 Финансијске последице непоштовања обавеза у вези алокације капацитета треба да носе они који су одговорни за такав неуспех. Када учесници на тржишту не искористе капацитет за који су се пријавили, или, у случају капацитета са експлицитне аукције, га не продају на секундарној основи или не врате у договореном времену, они губе право на тај капацитет и плаћају надокнаду у складу са изазваним трошковима. Свака таква накнада за некоришћење капацитета је оправдана и пропорционална. Слично томе, ако ОПС не испуни своје обавезе, он учеснику на тржишту надокнађује губитак права на капацитет. Губици, који су последица тога, се не узимају у обзир. Кључни концепт и методе за одређивање одговорности које се таложе услед непоштовања обавеза утврђују се унапред у погледу финансијских последица и зависе од ревизије једног или више надлежних регулаторних тела.

3 Координација

- 3.1 Надлежни ОПС координише и спроводи алокацију капацитета на интерконекцији уз помоћ заједничких процедура алокације. У случајевима где се очекује да комерцијална размена између две земље (ОПС-еви) значајно утиче на услове физичког тока у некој

трећој земљи (ОПС), методе управљања загушењем се координише између свих погођених ОПС-ева уз помоћ заједничке процедуре управљања загушењем. Национална регулаторна тела и ОПС-еви треба да осигурају да се процедуре управљања загушењима које имају значајан ефекат на физички ток електричне енергије у другим системима не доносе унилатерално.

3.2 Најмање годишње, месечне и за дан унапред заједничке методе и процедуре координисаног управљања загушењем за алокацију капацитета на тржиште треба применити најкасније до 1. јануара 2007 између земаља у следећим регионима:

- (а) Северна Европа (односно Данска, Шведска, Финска, Немачка и Пољска),
- (б) Северо-западна Европа (односно Бенелукс, Немачка и Француска),
- (в) Италија (односно Италија, Француска, Немачка, Аустрија, Словенија и Грчка),
- (г) Централна источна Европа (односно Немачка, Пољска, Чешка Република, Словачка, Мађарска, Аустрија и Словенија),
- (д) Југо-западна Европа (односно Шпанија, Португалија и Француска),
- (ђ) Велика Британија, Ирска и Француска,
- (е) Балтичке земље (односно Естонија, Летонија и Литванија).

На интерконекцији која протиче кроз земље које потпадају под више региона, примењена метода управљања загушењем се може разликовати да би се осигурала компатибилност са методама које су примењене у другим регионима којима ове земље припадају. У том случају надлежни ОПС треба да предложи метод који проверавају релевантна регулаторна тела.

3.3 Региони поменути у 2.8. могу алоцирати сав интерконективни капацитет кроз алокацију за дан унапред.

3.4 Компатибилне процедуре управљања загушењем треба дефинисати у свих седам региона са циљем да се формира истински интегрисано Интерно европско тржиште електричне енергије. Стране тржишта не треба да се сукобљавају са некомпатибилним регионалним системима.

3.5 Са циљем да се поспеши правична и ефикасна конкуренција и прекогранична трговина, координација између ОПС-ева у оквиру региона утврђена у 3.2. у претходном тексту треба да обухвата све кораке од обрачуна капацитета и оптимизације алокације до сигурног рада мреже, са јасно дефинисаним одговорностима. Таква координација треба нарочито да обухвата:

- (а) Коришћење заједничког модела преноса који ефикасно подноси независни физички кружни ток и који у обзир узима одступања између физичких и комерцијалних токова,
- (б) Алокација и номинација капацитета треба ефикасно да се носе са независним физичким токовима,
- (в) Идентичне обавезе оних који држе капацитет у погледу обезбеђивања информација о намеравању коришћењу капацитета, односно номинацији капацитета (за експлицитне аукције),
- (г) Идентичне временске оквири и времена затварања,

(д) Идентичне системе за алокацију капацитета у различитим временским оквирима (на пример 1 дан, 3 сата, 1 недеља итд) и у погледу блокова капацитета (износ снаге у MW, MWh, итд).

(е) Доследни уговорни оквир са тржишним учесницима,

(ф) Провера да ли се токови слажу са захтевима сигурности мреже у погледу оперативног планирања и рада у реалном времену,

(г) Обрачун активности управљања загушењем.

- 3.6 Координација такође треба да обухвати размену информација између ОПС-ева. Природа, време и учесталост размене информација треба да одговарају активностима из 3.5 и функционисању тржишта електричне енергије. Ова размена информација нарочито треба да омогући ОПС-евима да врше најбоље могуће прогнозе глобалне ситуације мреже да би се проценили токови у њиховој мрежи и расположиви интерконективни капацитети. Сваки ОПС који прикупља информације у име другог ОПС-а треба да достави другом ОПС-у учеснику резултате о прикупљању података.

4 Временски план за тржишне операције

- 4.1 Алокација расположивог преносног капацитета се врши довољно времена унапред. Пре сваке алокације, ОПС-еви учесници заједно објављују капацитет за алокацију узимајући у обзир, где је то прикладно, капацитет који је ослобођен из права на непрекидни пренос, и, тамо где је то релевантно, пратеће мрежне номинације, заједно са временским периодима током којих се капацитет смањује или није на располагању (због одржавања на пример).

- 4.2 Са пуним обзиром према сигурности мреже, номинације права преноса се врше довољно време унапред, пре сесије за дан унапред свих релевантних организованих тржишта и пре објављивања капацитета који се алоцира у склопу механизма дан унапред или унутар дана. Номинације права преноса у супротном правцу се повезују како би се интерконекција ефикасно искористила.

- 4.3 Сукцесивне унутар дневне алокације расположивог преносног капацитета за дан Д треба да буду данима Д-1 и Д, након доношења индикованих или стварних временских планова за дан унапред.

- 4.4 Приликом припреме рада мреже за дан унапред, ОПС-еви размењују информације са суседним ОПС-евима, укључујући прогнозу топологије мреже, расположивост и прогнозирану производњу по јединицама, као и ток оптерећења, како би се оптимизирало коришћење целокупне мреже кроз оперативне мере у складу са правилима за сигуран рад мреже.

5 Транспарентност

- 5.1 ОПС-еви треба да објављују све значајне податке у вези расположивости мреже, приступа мрежи и коришћења мреже, укључујући извештај о томе где и зашто се јавило

загушење, методе које су примењене за отклањање загушења и планове за будуће управљање загушењима.

- 5.2 ОПС-еви треба да објаве општи опис методе управљања загушењем која је примењена у различитим околностима да би се максимизирао расположиви капацитет за тржиште, као и опште шеме за прорачун интерконективног капацитета за различите временске оквири на основу електроенергетског и физичког стања мреже. Ту шему прегледају Регулаторна тела земаља чланица.
- 5.3 ОПС-еви треба да опишу до детаља и да јавно ставе на располагање свим потенцијалним корисницима мреже процедуре управљања загушењем и алокације капацитета заједно са роковима и процедурама за аплицирање за капацитет, опис производа у понуди и обавеза и права ОПС-ева као и страна које добијају капацитет, укључујући и одговорности у случају непоштовања обавеза.
- 5.4 Сигурносни стандарди рада и планирања су саставни део информација које ОПС-еви објављују у отвореном и јавном документу. Овај документ такође прегледају национална Регулаторна тела.
- 5.5 ОПС-еви објављују све релевантне податке у вези прекограничне трговине на основу најбоље прогнозе. Да би испунили ову обавезу, учесници на тржишту достављају ОПС-евима потребне податке. Начин на који се такве информације објављују ствар је Регулаторних тела. ОПС-еву у најмању руку објављују:

(а) годишње: информације о дугорочном развоју преносне инфраструктуре и утицају на прекогранични преносни капацитет;

(б) месечно: прогнозе за месец и годину дана унапред за расположиви преносни капацитет за тржиште, узимајући у обзир све релевантне информације расположиве ОПС-евима у време прорачуна прогнозе (на пример утицај летње и зимске сезоне на капацитет, одржавање мреже, расположивост производних јединица итд);

(в) недељно: прогнозе за недељу дана унапред у вези расположивог преносног капацитета тржишту, узимајући у обзир све релевантне информације које су ОПС-евима на располагању у време прорачуна прогноза, као што су временске прогнозе, планирани радови одржавања, расположивост производних јединица итд;

(г) дневно: преносни капацитет за дан унапред и унутар дана који је тржишту на располагању за сваку јединицу времена тржишта, узимајући све повезане номинације за дан унапред, временске планове производње за дан унапред, прогнозе потрошње и планиране радове одржавања мреже;

(д) укупни капацитет који је већ алоциран по тржишној јединици времена и све релевантне услове под којима се овај капацитет може користити (на пример, аукцијска клиринг цена, обавезе како користити капацитет итд), да би се идентификовала преостала количина капацитета;

(ђ) алоцирани капацитет што пре након сваке алокације, као и индикацију плаћених цена;

(е) укупни искоришћени капацитет по тржишној јединици времена, одмах након номинације;

(ж) што је могуће више у реалном времену: нагомилане реализоване комерцијалне и физичке токови, по тржишној јединици времена, укључујући опис ефеката сваке

корективне акције коју су ОПС-еви предузели (као што је ограничавање) ради решавања системских проблема;

(з) *ex-ante* информације о планираним прекидима рада, као и *ex-post* информације за претходни дан о планираним и непланираним прекидима рада производних јединица већих од 100 MW.

- 5.6 Све релевантне информације треба благовремено да се ставе тржишту на располагање за преговарање о свим трансакцијама (као што је време преговора о годишњим уговорима снабдевања за индустријске купце или време када се понуде шаљу на организовано тржиште).
- 5.7 ОПС објављује релевантне информације о прогнозираној потрошњи и производњи у складу са временским роковима поменутих у 5.5 и 5.6. ОПС објављује релевантне информације које су неопходне за прекогранично балансно тржиште.
- 5.8 Када се прогнозе објаве, *ex-post* реализоване вредности за прогнозиране податке такође се објављују у временском периоду који следи период на који се прогноза односи или најкасније следећег дана (Д+1).
- 5.9 Све информације које ОПС-еви објављују стављају се на располагање у лако доступној форми. Сви подаци такође треба да буду приступачни кроз адекватна и стандардизована средства размене информација, што се дефинише у блиској сарадњи са тржишним учесницима. Подаци укључују информације о прошлим периодима са минимумом од две године, тако да нови учесници на тржишту такође могу приступити таквим подацима.
- 5.10 ОПС-еви редовно размењују комплет довољно прецизних података о мрежи и токовима како би омогућили прорачуне тока за сваког ОПС-а- у његовој области деловања. Исти комплет података на захтев стоји на располагању Регулаторним телима и Европској комисији. Регулаторна тела и Европска комисија обезбеђују поверљивост овог комплета података, сами или то чини консултант који за њих врши аналитички рад на основу ових података.

6 Коришћење прихода од загушења

- 6.1 Процедуре управљања загушењем које се везују за унапред одређени временски оквир могу генерисати приход само у случају појаве загушења у том временском оквиру, осим у случају нових интерконектора који имају користи од изузетка из члана 7 Регулative. Процедура за расподелу ових прихода зависи од Регулаторних тела и не сме пореметити процес алокације у корист неке стране која захтева капацитет или енергију, нити сме да подстакне несмањивање загушења.
- 6.2 Национална регулаторна тела треба да буду јавна у погледу коришћења прихода који је резултат алокације интерконективног капацитета.
- 6.3 Приход од загушења се дели између укључених ОПС-ева у складу са критеријуми који су договорени између укључених ОПС-ева, а које су одговарајућа Регулаторна тела прегледала.
- 6.4 ОПС-еви унапред јасно утврђују како ће искористити сваки приход од загушења који би стекли и извештавају где је заиста искоришћен. Регулаторна тела верификују да је та намена у складу са садашњим Регулативама и Смерницама и да укупни износ прихода од загушења, који је резултат алокације интерконективног капацитета, служи једној или више од три намене из члана 6(6) Регулative.
- 6.5 На годишњем нивоу, а до 31. јула сваке године, Регулаторна тела објављују извештај са износом прихода прикупљеног у периоду од 12 месеци до 30. јуна исте године и намену прихода у питању, заједно са потврдом да је та намена у складу са садашњом Регулативом и Смерницама и да укупни износ прихода од загушења служи једној или више од три намене које су прописане.
- 6.6 Пожељно је да се намена прихода од загушења, да се инвестира у одржавање и увећање интерконективног капацитета, додели унапред одређеним пројектима који доприносе растеређивању постојећег загушења и који се такође могу спровести у разумно време, нарочито имајући у виду процес ауторизације.